

Valsts vides
dienests

Ziņojums par notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) darbības efektivitātes valsts testēšanas rezultātiem 2021. gadā

Lai panāktu notekūdeņu atbilstošu attīrīšanu, Valsts vides dienesta (VVD) 2021. gada darba plānā izvirzīts uzdevums 1.3.1. *Īstenot uz riska analīzi balstītu notekūdeņu valsts testēšanas programmu augsta riska iekārtās un iekārtās, kas novada notekūdeņus riska ūdens objektos.*

Valsts testēšana ir viens no VVD kontroles rīkiem efektīvākai notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzraudzībai.

[1] Valsts testēšanas norise

VVD 2021. gada aprīlī-maijā¹ **nodrošināja 47 notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) darbības efektivitātes valsts testēšanu.** Atbilstoši iepriekš izstrādātam grafikam (skat. Ziņojuma pielikumā), tika paredzēts veikt valsts testēšanu 48 NAI, tomēr 1 NAI nebija iespējams paņemt paraugus (Dokupes NAI), jo ieplūdē un izplūdē nebija notekūdeņu.

Objektu, kuros paredzēts veikt paraugu ņemšanu un testēšanu, identificēšanā tika izvirzīti šādi kritēriji:

- problemātisko NAI sarakstā iekļautajās NAI, kuras plānots svītrot no saraksta, ar mērķi pārliecināties, ka tehnoloģiskais režīms šajās NAI ir atjaunots (vienlaikus atgādinājums, ka objekta svītrošanu no saraksta cita starpā jāapliecina ar Valsts testēšanas rezultātiem);
- NAI, kurās valsts testēšanas ietvaros notekūdeņu paraugos tika konstatēti robežvērtību (RV) pārsniegumi, netiek sasniegta attīrīšanas pakāpe, bet operatora veiktais monitoringa to neuzrādīja.
- objektos, kuri iepriekš tika svītroti no problēmNAI saraksta, ar mērķi uzraudzīt situāciju;
- problēmNAI sarakstā iekļautās NAI, kurās veicama pastiprināta uzraudzība;
- citos objektos, kas uzskatāmi par prioritāriem, piemēram, riska objektos vai objektos, kuros ir pamatotas šaubas par testēšanas rezultātu patiesumu, objektos, kuros ir jāpārliecinās par uzdoto rīkojumu izpildi u.tml.;

Visos reģionos prioritāri tika vērtēti problemātisko NAI sarakstā iekļautie objekti, tie objekti, kuri iepriekš tika svītroti no saraksta, kā arī objekti, kur iepriekšējā valsts testēšanā tika konstatēti pārsniegumi. Vienlaikus valsts testēšana tika veikta arī citās NAI, kur bija saskatāmi riski, piemēram, NAI attīrītie notekūdeņi ieplūst riska ūdensobjektā (Ezernieku NAI, Viļakas NAI, Ludzas pilsētas NAI u.c.), attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Nirzas ezerā, kura ūdeņi noteikti kā lašveidīgo zivju ūdeņi (Raipoles ciema NAI, Nirzas ciema NAI), iepriekš tika saņemtas sūdzības par NAI darbību (Kalnciema ciemata NAI, Vilces ciemata NAI, SIA “Mālpils piensaimnieks”), veikta NAI pārbūve (Laudonas NAI, Viesītes NAI).

¹ Valsts testēšana iepriekš tika veikta 2020.gada II pusgadā – oktobrī-novembrī un 2020.gada I pusgadā – janvārī-februārī

92 notekūdeņu paraugu (47 NAI) ņemšanu veica VVD inspektori, kuri ieguvuši vides paraugu ņemšanas speciālista sertifikātus, savukārt paraugu testēšanu veica Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta „BIOR” laboratorija (LATAK-T-012).

Paraugu testēšana tika veikta sekojošiem parametriem – bioloģiskā skābekļa patēriņš (BSP5), ķīmiskā skābekļa patēriņš (KSP), kopējais slāpeklis (Nkop), kopējais fosfors (Pkop), suspendētās vielas (SV). Lai izvērtētu notekūdeņu attīrīšanas efektivitāti, notekūdeņu paraugi tika ņemti gan ieplūdē, gan izplūdē (izņemot SIA “Vajars” priekšattīrīšanas NAI, Liepājas LSEZ NAI, kur ņemti paraugi tikai izplūdē).

Pēc testēšanas rezultātu saņemšanas tika veikta datu apkopošana. Datu izvērtēšana tika veikta pēc šādiem kritērijiem:

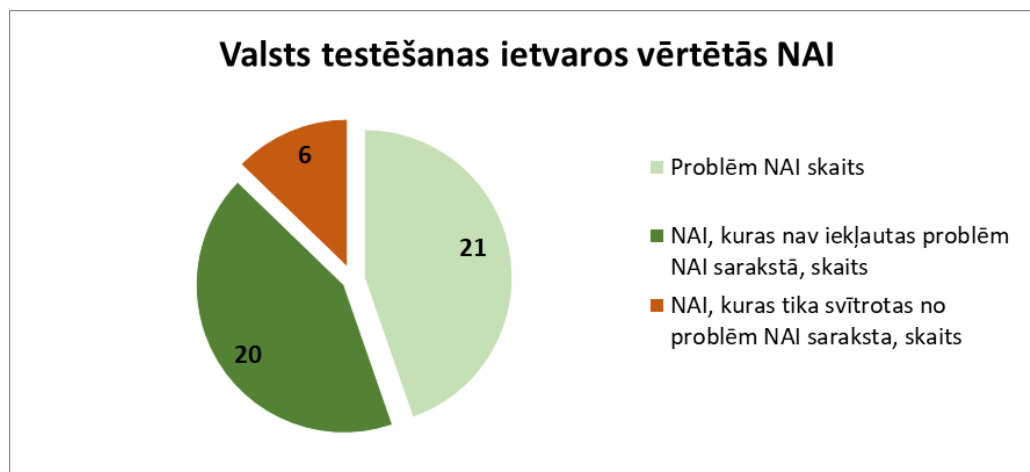
- Situācijas (Valsts testēšanas ietvaros iegūto testēšanas rezultātu) vispārīgs izvērtējums (piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegumi, notekūdeņu attīrīšanas efektivitātes nodrošināšana).
- Situācijas izvērtējums problemātisko NAI sarakstā iekļautajās NAI.
- Situācijas izvērtējums NAI, kuras tika svītrotas no saraksta, tādējādi pārliecinoties, vai tiešām iepriekš konstatētās neatbilstības ir novērstas.
- Situācijas izvērtējums NAI, kuras nav iekļautas problēmNAI sarakstā.
- Testēšanas rezultātu salīdzināšana ar operatora veiktajiem testēšanas rezultātiem, tādējādi iegūstot informāciju par operatora veiktā monitoringa ticamību, vienlaikus akcentējot uzmanību NAI, kurās iepriekš tika konstatēti RV pārsniegumi, bet operatora veiktais monitorings to neuzrādīja.
- Riska ūdensobjektos novadāmo notekūdeņu kvalitāte.

Kā arī tika vērtētas VVD veiktās rīcības, konstatējot neatbilstības, un identificētas problēmsituācijas paraugu ņemšanas procedūrā.

[2] Valsts testēšanas gaitā iegūto rezultātu izvērtējums

2.1. Situācijas vispārīgs izvērtējums

Objektu, kuri iekļauti vai iepriekš bija iekļauti problemātisko NAI sarakstā (21 objekts), īpatsvars no kopējā objektu, kuros tika nodrošināts monitorings valsts testēšanas ietvaros, skaita (47 objekti), ir 45%.

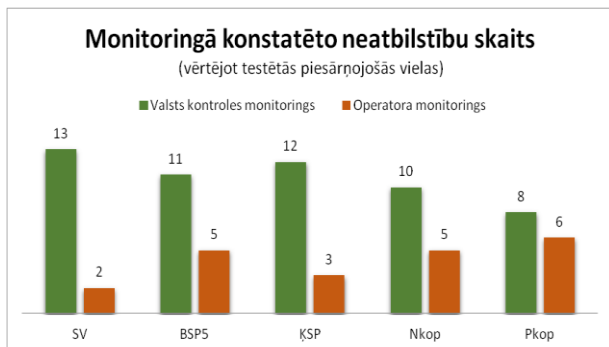
Valsts testēšanas ietvaros iegūtie testēšanas rezultāti tika salīdzināti ar Atļaujā noteiktajām piesārņojošo vielu robežvērtībām NAI izplūdē, kā arī Atļaujā limitētajiem piesārņojuma samazinājuma procentiem. Šie dati ir arī VVD darba plāna izpildes rezultatīvais rādītājs.

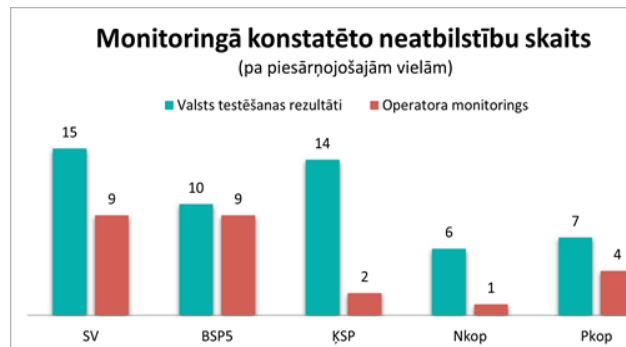
Datu izvērtēšanā par neatbilstību netika uzskatīts nebūtisks (līdz 5 mg/l) robežvērtības pārsniegums vienai piesārņojošai vielai vai attīrīšanas efektivitātes nesasniegšana, jo piesārņojošo vielu koncentrācija ir ļoti zema jau ieplūdē, vai arī nebūtiska attīrīšanas efektivitātes nenodrošināšana vienai piesārņojošai vielai.

Joprojām saglabājas iepriekšējās valsts testēšanās (2020. gada I, IV ceturksnī) konstatētā tendence, proti, **iegūtie rezultāti liecina, ka valsts testēšanas ietvaros biežāk, salīdzinot ar operatora veikto monitoringu, tika konstatēti piesārņojošo vielu RV pārsniegumi vai neatbilstoša notekūdeņu attīrīšana.**

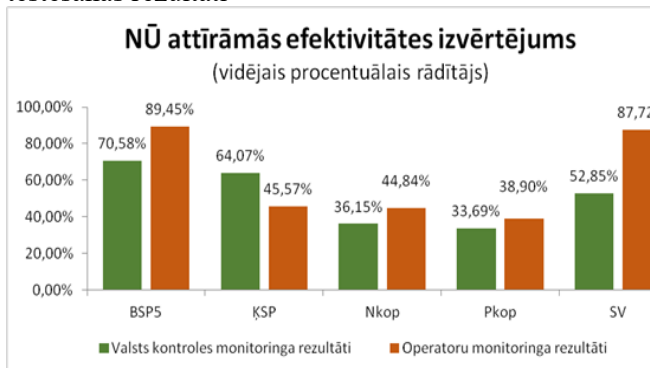
2.1.3. attēls. 2020.gada I pusgadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

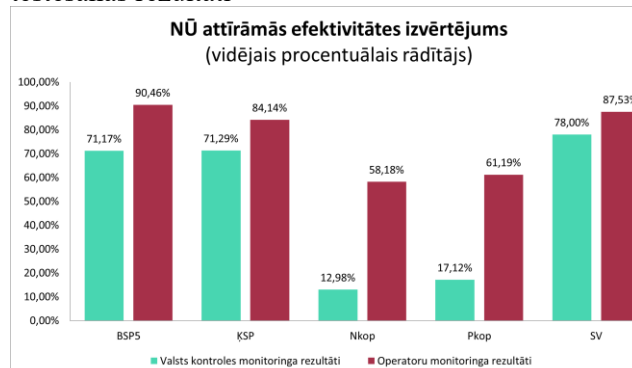
2.1.2. attēls. 2020.gada II pusgadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

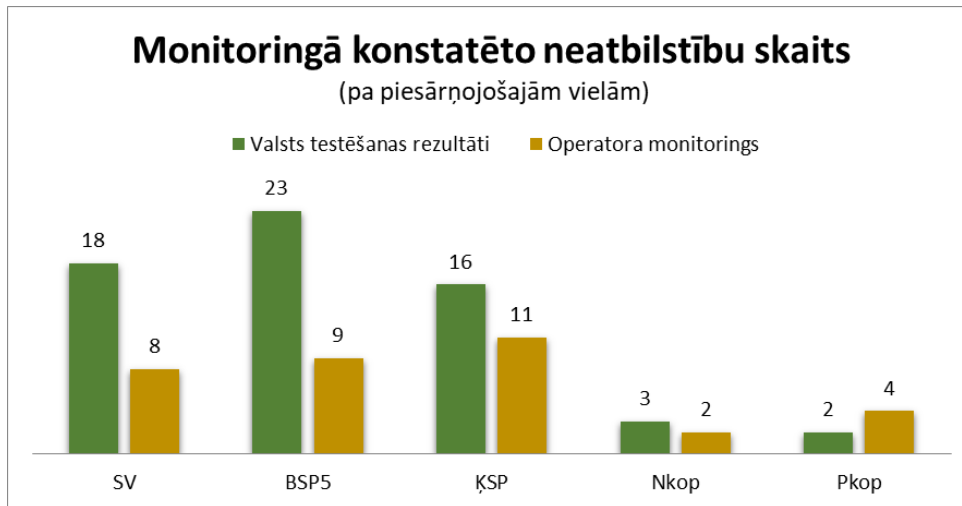
2.1.5. attēls. 2020.gada I pusgadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

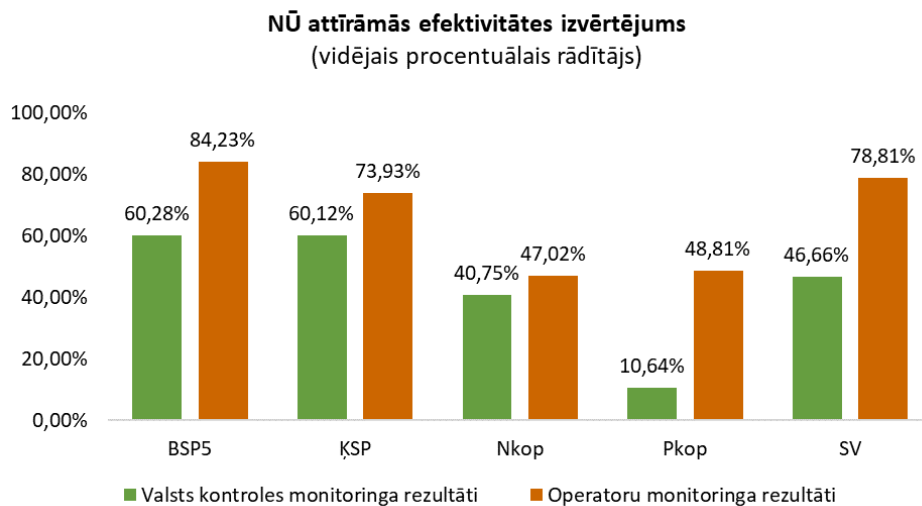
2.1.4. attēls. 2020.gada II pusgadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

2.1.6. attēls. 2021. gadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

2.1.7. attēls. 2021. gadā veiktie valsts testēšanas rezultāti

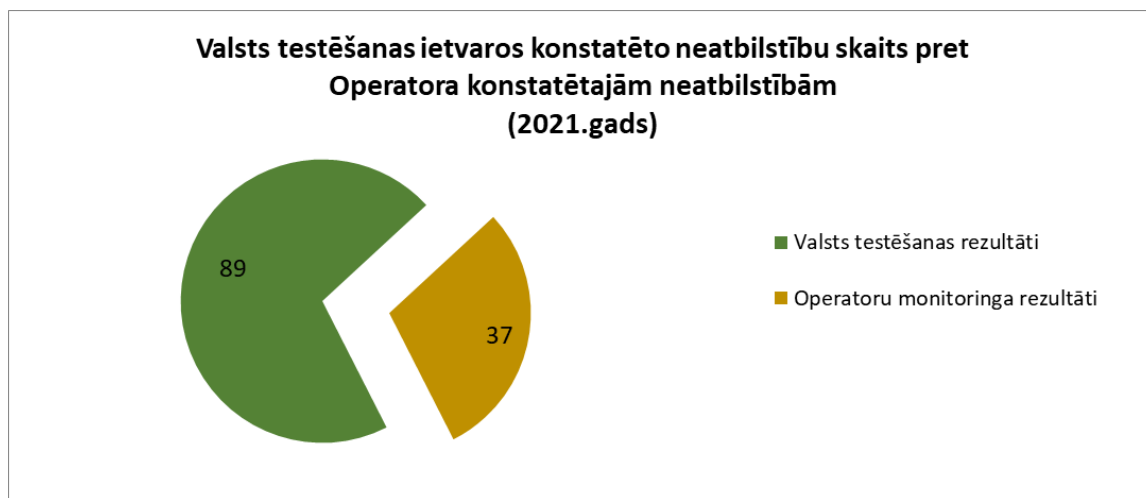
Notekūdeņu attīrīšanas efektivitātes datu izvērtējums liecina, ka visneefektīvāk tiek nodrošināta Pkop attīrīšana, jo vidējais attīrīšanas efektivitātes procentuālais rādītājs ir 10,64%. Zemais procentuālais rādītājs izskaidrojams ar to, ka 9 NAI pilnībā netiek nodrošināta Pkop attīrīšana, proti, ieplūdē Pkop koncentrācija ir ievērojami zemāka nekā izplūdē. Kopumā visu piesārņojošo vielu/rādītāju (izņemot Nkop) attīrīšanas efektivitātes vidējais procentuālais rādītājs ir zemāks nekā pagājušajā valsts testēšanā konstatētais.

2.2. Operatora veiktā monitoringa ticamības izvērtējums

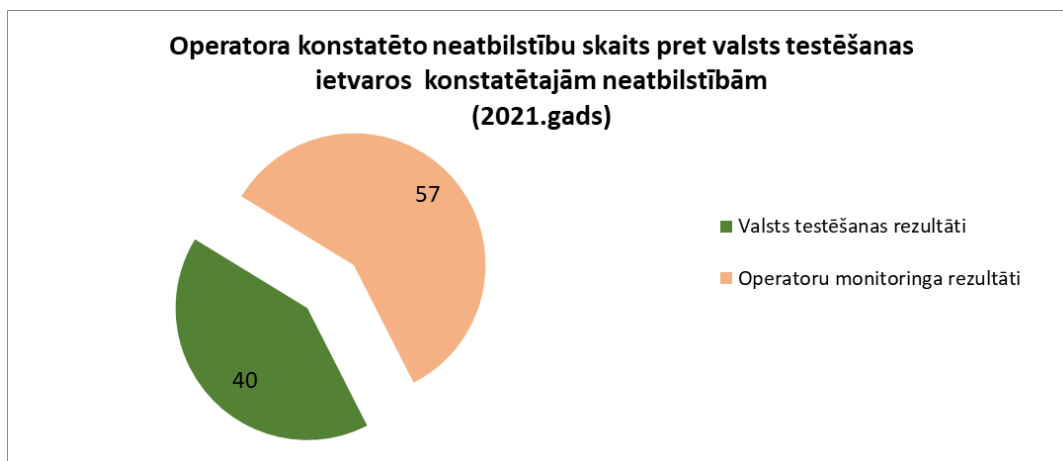
2020. gadā veiktās Valsts testēšanas rezultāti dažkārt lika apšaubīt operatora veiktā monitoringa ticamību, tādējādi atkārtoti tika veikta iegūto rezultātu analīze. Veicot datu analīzi, rezultāti tika vērtēti no dažādiem aspektiem:

- tika noteikts valsts testēšanas ietvaros konstatēto neatbilstību (konstatēti piesārņojošo vielu RV pārsniegumi vai nav nodrošināta atbilstoša attīrīšana) skaits, un attiecīgi šajos pašos objektos tika vērtēti operatora veiktā monitoringa dati. Iegūtais rezultāts liecina, ka operatora veiktā monitoringa ietvaros konstatēto neatbilstību īpatsvars sasniedz tikai 41% (2020.gada I pusgadā 13%, II pusgadā 23%) no valsts testēšanas ietvaros konstatētajām neatbilstībām. Tomēr ir novērojama pozitīva tendence.

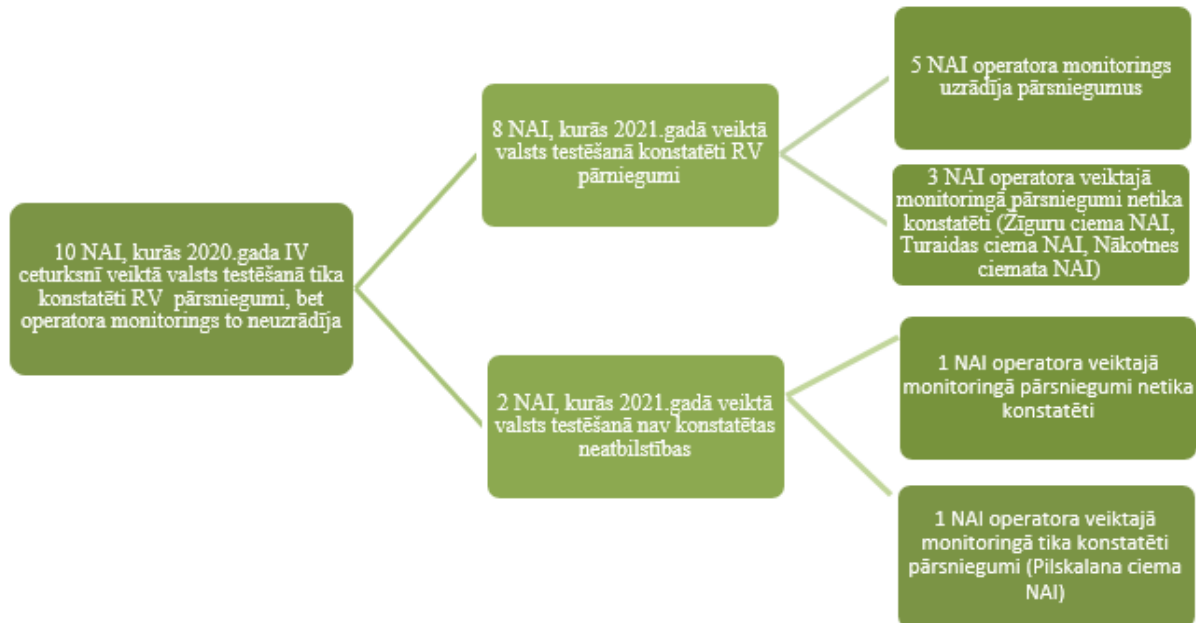
2.2.1. attēls

- tika noteikts operatora veiktā monitoringa ietvaros konstatēto neatbilstību skaits (konstatēti piesārņojošo vielu RV pārsniegumi, vai nav nodrošināta atbilstoša attīrīšana), un attiecīgi šajos pašos objektos tika vērtēti valsts testēšanas rezultāti. Iegūtais rezultāts liecina, ka valsts testēšanas ietvaros konstatēto neatbilstību īpatsvars sasniedz 70 % no operatora veiktā monitoringa ietvaros konstatētajām neatbilstībām (2020. gada II pusgadā 48%).

- Tika salīdzināti 2021. gada valsts testēšanas rezultāti ar operatora veiktā monitoringa rezultātiem, objektos, kuros 2020. gada IV ceturksnī notekūdeņu paraugos tika konstatēti RV pārsniegumi, bet operatora veiktais monitoringa tos neuzrādīja (skat. 2.2.4.attēlu un Tabulu 2.2.1.) Iegūtais rezultāts liecina, ka 3 NAI (Žīguru ciema NAI, Turaidas ciema NAI, Nākotnes ciemata NAI) joprojām operatora monitoringa atšķiras no Valsts testēšanas laikā iegūtajiem rezultātiem. Pilskalna ciema NAI valsts testēšana uzrādīja labākus rezultātus nekā operatora veiktais monitoringa.

Tabula 2.2.1. „Monitoringa datu izvērtējums NAI, kurās 2020. gada IV ceturksnī notekūdeņu paraugos tika konstatēti RV pārsniegumi, bet operatora monitorings to neapliecināja”.

NAI nosaukums	VT rezultātos konstatēti pārsniegumi (RV) (Jā/Nē)	Operatora monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus (konstatēti RV pārsniegumi) (Jā/Nē)	Secinājumi
Sēlijas NAI	Jā	Jā	Valsts testēšanā konstatēta nebūtiski SV RV pārsniegums, pārējiem rādītājiem netiek pārsniegtas RV. Nepietiekamu n/ū attīrīšanas efektivitāti apliecina gan valsts testēšana, gan operatora monitorings. Operatoram izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Žīguru c. NAI	Jā	Nē	Valsts testēšanā konstatēts nebūtisks BSP5 rādītāja pārsniegums, savukārt operatora veiktajā monitoringa pārsniegumi nav konstatēti. Valsts testēšanā konstatēts, ka netiek nodrošināta Nkop attīrīšanas efektivitāte, jo izplūdē Nkop koncentrācijas ir zemākas nekā ieklūdē. Veicama atkārtota valsts testēšana. Sniegti norādījumi.
Pilskalna ciema NAI	Nē	Nē	Valsts testēšana uzrādīja labākus rezultātus. Valsts testēšanā netika konstatēti piesārņojošo vielu RV pārsniegumi, savukārt operatora veiktajā monitoringā konstatēti gan BSP 5, gan ĶSP un SV pārsniegumi.
Turaidas ciema NAI	Jā	Nē	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Veicama atkārtota valsts testēšana. Sniegti norādījumi.
Salacgrīvas NAI	Nē	Jā	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. Konstatēts nebūtisks SV robežvērtības pārsniegums par 3mg/l. Sniegti norādījumi.
Straupes piens NAI	Jā	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Nākotnes ciemata NAI „Nākotne”	Jā	Nē	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Izdots lēmums par veicamām rīcībām, uzsākts administratīvā pārkāpuma process. Veicama atkārtota valsts testēšana.

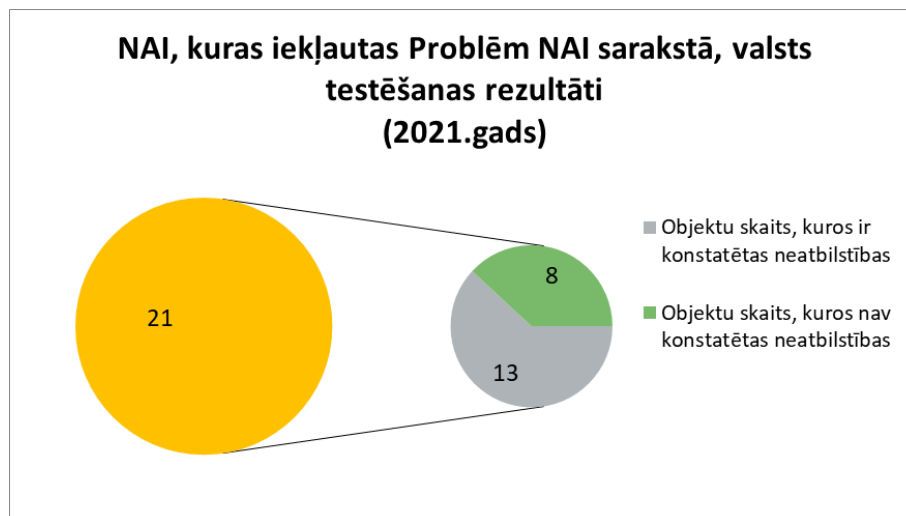
Līvberzes ciemata bioloģiskās NAI „Baloži”	Jā	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
AS “Olainfarm” NAI	Jā	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Sniegti norādījumi.
Raibenieku NAI	Jā	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Sniegti norādījumi

Veicot iegūto datu izvērtēšanu dažādos aspektos, nevar viennozīmīgi izsecināt, ka operatora veiktajam monitoringam ir mazāka ticamība, tomēr vienlaikus šī datu neatbilstības tendence saglabājas jau trešajā valsts testēšanas etapā. Kaut arī vienreizēja parauga testēšanas rezultāti kopumā objektīvi neraksturo situāciju, tomēr īpaši akcentējama uzmanība uz tiem objektiem, kuros valsts testēšanas ietvaros jau vairākkārtīgi konstatēta nepietiekama notekūdeņu attīrīšana, bet operatora monitorings šo neatbilstību neuzrāda (Žīguru NAI jau otro reizi konstatēta datu neatbilstība, savukārt Nākotnes ciema NAI un Turaidas ciema NAI neatbilstības konstatētas jau trešo reizi). Tādējādi, ieteikums Nākotnes ciemata NAI “Nākotne”, Turaidas ciema NAI, Žīguru ciema NAI atkārtoti veikt valsts testēšanu, VVD inspektoriem piedalīties notekūdeņu paraugu ņemšanas procesā, kuru organizē operators, un apzināt neatbilstošas notekūdeņu attīrīšanas iemeslus, lai operatoram uzdotu papildu rīcības.

2.1. Monitoringa datu izvērtējums problemātisko NAI sarakstā iekļautajās NAI

2021. gadā valsts testēšana tika nodrošināta 21 problēmNAI, no tām lielāko īpatsvaru (61%) veido NAI, kurās valsts testēšana tika konstatētas neatbilstības. Testēšanas rezultāti apliecināja, ka 5 NAI ir svītrojamas no problēmNAI saraksta. (skat. 2.3.1. attēlu un Tabulu 2.3.1.)

Ieteikums atkārtoti veikt valsts testēšanu Nākotnes ciemata NAI “Nākotne”, PSIA “Vangažu avots” Kārļzemnieku NAI, Cīruļu NAI.

Tabula 2.3.1. „Problemātisko NAI sarakstā iekļauto NAI valsts testēšanas rezultātu izvērtējums”

NAI nosaukums	VT rezultātos konstatēti pārsniegumi (RV vai attīrīšanas pakāpes) (Jā/Nē)	Secinājumi
Sēlijas NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēta nebūtiski SV RV pārsniegums, pārējiem rādītājiem netiek pārsniegtas RV. Nepietiekamu n/ū attīrīšanas efektivitāti apliecina gan valsts testēšana, gan operatora monitorings. Operatoram izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Viesītes NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. <i>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta.</i>
Lizuma NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ŪSP rādītāju un SV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Rankas NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēta nebūtiski SV RV pārsniegums, pārējiem rādītājiem netiek pārsniegtas RV, savukārt operatora monitorings uzrāda N kop RV pārsniegumu. Nepietiekamu n/ū attīrīšanas efektivitāti apliecina gan valsts testēšana, gan operatora monitorings. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Straupes piens NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ŪSP rādītāju un SV RV pārsniegumi, ko apliecina arī Operatora veiktais monitorings. Izdots lēmums par veicamajām rīcībām.
Līgatnes NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ŪSP rādītāju un SV RV pārsniegumi, ko daļēji apliecina arī Operatora veiktais monitorings.
Nākotnes ciemata NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ŪSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Uzsākts administratīvā pārkāpuma process un izdots lēmums par veicamām rīcībām. Atkārtoti veicama valsts testēšana.

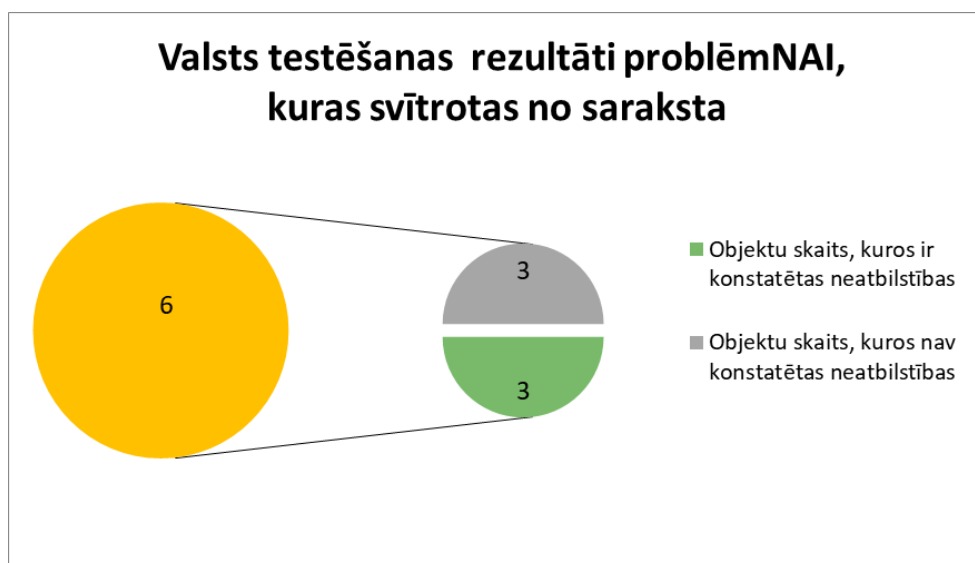
SIA "Mūsu saimnieks" NAI Piebalgās	Jā	Valsts testēšanā konstatēta BSP5 RV pārsniegums, pārējiem rādītājiem netiek pārsniegtas RV, savukārt operatora monitorings uzrāda ĶSP un SV RV pārsniegumu. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Uzvaras ciemata NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
AS "Olaines ūdens un siltums" Olaines NAI	Nē	Valsts testēšanā netika konstatēti RV pārsniegumi, savukārt operatora monitorings uzrādīja N kop un Pkop RV pārsniegumus. Uzņēmums veic jaunu iekārtu uzstādīšanu Pkop koncentrācijas samazināšanai. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
SIA "Mālpils piensaimnieks" NAI	Nē	Valsts testēšanā netika konstatēti RV pārsniegumi, savukārt operatora monitorings uzrādīja būtiskus BSP5, ĶSP, SV RV pārsniegumus. Tiek saņemtas sūdzības par neattīrītu notekūdeņu novadīšanu vidē. Operatoram jāpieslēdzas CKT. Izdots izpildrīkojums.
PSIA "Vangažu avots" Kārļzemnieku NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP rādītāju un SV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Iekārtas ir novecojušas. Sniegti norādījumi. Atkārtoti veicama valsts testēšana.
Cīruļu NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP rādītāju un SV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Atkārtoti veicama valsts testēšana.
Popes NAI	Nē	Valsts testēšanā nav konstatēti RV pārsniegumi. Valsts testēšanā konstatēts, ka netiek nodrošināta Pkop attīrīšanas efektivitāte, jo izplūdē Pkop koncentrācijas ir zemākas nekā ieplūdē. Sniegti norādījumi.
Valdeķu ciema NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. <u>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta.</u>
Abavnieku ciema NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. <u>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta.</u>
Kazdangas ciema NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP rādītāju un SV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām un brīdinājums par piespiedu izpildi.
SIA "Vajars" NAI	Nē	Valsts testēšanā netika konstatēti RV pārsniegumi. Netika iesniegts operatora monitorings. <u>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta.</u>
Viduskurzemes AAO Vibsteri NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēta nebūtisks ĶSP RV pārsniegums. Tomēr, <u>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta, jo problēmsituācijas, kuras dēļ objekts iekļauts sarakstā, iemesls ir novērsts</u>
SIA "LMIKO FARM" NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēta nebūtisks SV RV pārsniegums, pārējiem rādītājiem netiek pārsniegtas RV. Pārbaudes brīdī operators neveic saimniecisko darbību, tādējādi arī nav veicis monitoringu. Sniegti norādījumi.
Liepājas LSEZ NAI	Jā	Valsts testēšana veikta pēc priekšattīrīšanas iekārtām. Piesārņojošo vielu koncentrācijas būtiski pārsniedz tipiskiem

		sadzīves notekūdeņiem raksturojošos parametrus. Notekūdeņus aizliegts novadīt vidē. Notekūdeņi tiek vesti uz Klaipēdu. Sniegti norādījumi.
--	--	--

2.4. Monitoringa rezultātu izvērtējums problemātisko NAI sarakstā iekļautajās NAI, kas iepriekš tika svītrotas no saraksta

Valsts testēšana tika nodrošināta 6 NAI. Ņemot vērā inspekcijas un valsts testēšanas rezultātus, Skrīveru SAC NAI atkārtoti iekļaujama problēmNAI sarakstā.

2.4.1. attēls

Tabula 2.4.1. „Problemātisko NAI, kuras svītrotas no saraksta, valsts testēšanas monitoringa rezultātu izvērtējums”

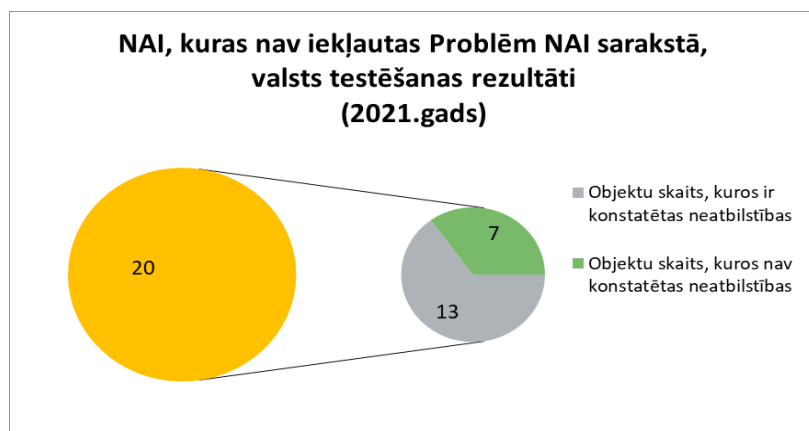
NAI nosaukums	VK rezultātos ir/nav konstatēti RV pārsniegumi (Jā/Nē)	Secinājumi
Rudzātu NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
Pilskalna ciema NAI	Nē	Valsts testēšana uzrādīja labākus rezultātus. Valsts testēšanā netika konstatēti piesārņojošo vielu RV pārsniegumi, savukārt operatora veiktajā monitoringā konstatēti gan BSP

		5, gan ĶSP un SV pārsniegumi. Sniegti norādījumi.
Skrīveru SAC NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP rādītāju un SV pārsniegumi. Operatora veiktais monitoringa apliecina valsts testēšanas rezultātus. Objekts iekļaujams atpakaļ problēmNAI sarakstā. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Turaidas ciema NAI	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Veicama atkārtota valsts testēšana. Sniegti norādījumi.
Salacgrīvas NAI	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. Konstatēts nebūtisks SV robežvērtības pārsniegums par 3mg/l.
Jaunpils pienotava	Jā	Ražošanas NŪ tiek novadīti Jaunpils ciema CKT Piesārņojošo vielu BSP ₅ un ĶSP koncentrācijas pārsniedz līgumā un B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā noteiktās koncentrācijas. Sniegti norādījumi veikt n/ū testēšanu. Jāizstrādā pasākumu plāns.

Ieteikums atkārtoti veikt valsts testēšanu Turaidas ciema NAI.

2.5. Monitoringa datu izvērtējums NAI, kas nav iekļautas problemātisko NAI sarakstā

2.5.1. attēls

Tabula 2.5.1. “Valsts testēšanas rezultāti NAI, kas nav iekļautas problēmNAI sarakstā”

NAI nosaukums	Valsts testēšanas iemesls	VK rezultātos konstatēti RV pārsniegumi (Jā/Nē)	Secinājumi
Aknīstes NAI	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Izdots lēmums par veicamām rīcībām. Veicama atkārtota valsts testēšana.
Ezernieku NAI	Attīrītie n/ū ieplūst grāvī un	Jā	Valsts testēšana konstatēts BSP5 RV pārsniegums. Operatora veiktais monitoringa pārsniegumus

	pēc 100m riska ūdensobjektā		neuzrāda. Operatoram sniegti norādījumi.
Naujenes NAI	Konstatēta tehnoloģiskā režīma neievērošana	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Sniegti norādījumi.
Žīguru c. NAI	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēts nebūtisks BSP5 rādītāja pārsniegums, savukārt operatora veiktajā monitoringa pārsniegumi nav konstatēti. Valsts testēšanā konstatēts, ka netiek nodrošināta Nkop attīrīšanas efektivitāte, jo izplūdē Nkop koncentrācijas ir zemākas nekā ieplūdē. Sniegti norādījumi. Veicama atkārtota valsts testēšana
Viļakas NAI	Attīrītie n/ū ieplūst grāvī un pēc 100m riska ūdensobjektā	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
Ludzas NAI	Attīrītie n/ū ieplūst upē un pēc tam riska ūdensobjektā	Jā	Valsts testēšanā konstatēts Pkop RV pārsniegums, kā arī netiek nodrošināta n/ū attīrīšanas efektivitāte Pkop un SV. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. <u>Objekts iekļaujams problēmNAI sarakstā</u>
Nirzas ciema NAI	Attīrītie n/ū ieplūst Nirzas ezerā, kura ūdeņi noteikti kā lašveidīgo zivju ūdeņi	Nē	Valsts testēšanā netika konstatēti RV pārsniegumi, savukārt operatora monitorings uzrādīja BSP5 RV pārsniegumu.
Raiķoles ciema NAI	Attīrītie n/ū ieplūst Nirzas ezerā, kura ūdeņi noteikti kā lašveidīgo zivju ūdeņi	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
Ozolmuižas NAI	Konstatēta neatbilstoša n/ū attīrīšanas efektivitāte	Nē	Valsts testēšanā netika konstatēti RV pārsniegumi, savukārt operatora monitorings uzrādīja BSP5 un ĶSP RV pārsniegumu.
Ļaudonas NAI	Veikta iekārtu pārbūve	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ĶSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Izdots lēmums par veicamām rīcībām. Veicama atkārtota valsts testēšana. <u>Objekts iekļaujams problēmNAI sarakstā.</u>
Liezēres NAI	Konstatēta tehnoloģiskā režīma neievērošana	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
Trikātas NAI	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ĶSP, SV emisiju RV pārsniegumi, kā arī netiek nodrošināta n//u attīrīšanas efektivitāte. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Izdots lēmums par veicamām rīcībām. Veicama atkārtota valsts testēšana.
Rūjienas NAI	Uz NAI tiek novadīti SIA	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.

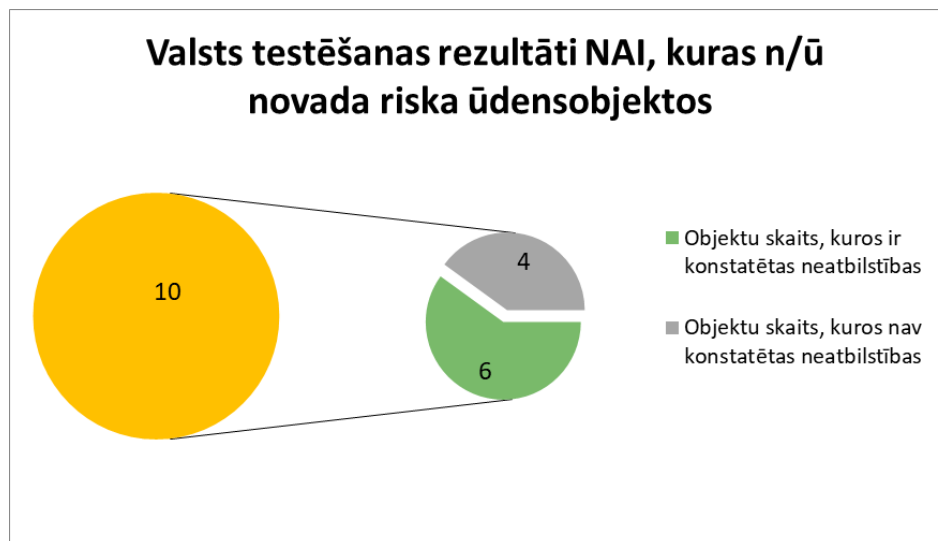
	Rūjienas saldējums radītie n/ū		
Līvberzes ciemata NAI "Baloži"	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Kalnciema ciemata NAI	Saņemtas sūdzības.	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ĶSP, SV emisiju RV pārsniegumi, kā arī netiek nodrošināta n/u attīrīšanas efektivitāte. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Veicama atkārtota valsts testēšana. Uzsākts administratīvā pārkāpuma process, izdots lēmums par veicamām rīcībām
Vilces ciemata NAI	Saņemtas sūdzības.	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
AS "Olainfarm" NAI	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Sniegti norādījumi.
SIA "ĀDAŽU ŪDENS" Ādažu NAI	Konstatēta tehnoloģiskā režīma neievērošana	Jā	Valsts testēšanā konstatēti Nkop un Pkop RV pārsniegumi, ko apliecina arī operatora veiktais monitorings. Sniegti norādījumi.
SIA "Saltavots" Siguldas NAI	Periodiski novērots Pkop un Nkop koncentrāciju pieaugums	Jā	Valsts testēšanā konstatēti Nkop RV pārsniegums. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Sniegti norādījumi.
Raibenieku NAI	Aizdomas par testēšanas rezultātu patiesumu	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Objekts iekļaujams problēmNAI sarakstā.

Ieteikums atkārtoti veikt valsts testēšanu Kalnciema ciemata NAI, Trikātas NAI, Ļaudonas NAI, Žīguru ciema NAI.

Problēmobjektu sarakstā ir iekļaujamas 3 NAI: Raibenieku NAI, Ludzas NAI, Ļaudonas NAI.

Divās NAI tika veikta valsts testēšana ar mērķi pārliecināties, vai pēc iekārtu pārbūves tiek nodrošināta atbilstoša NAI darbība. Valsts testēšanas rezultāti apliecina, ka Viesītes NAI pārbūve veikta sekmīgi, savukārt Ļaudonas NAI netiek nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšana.

2.6.1. attēls

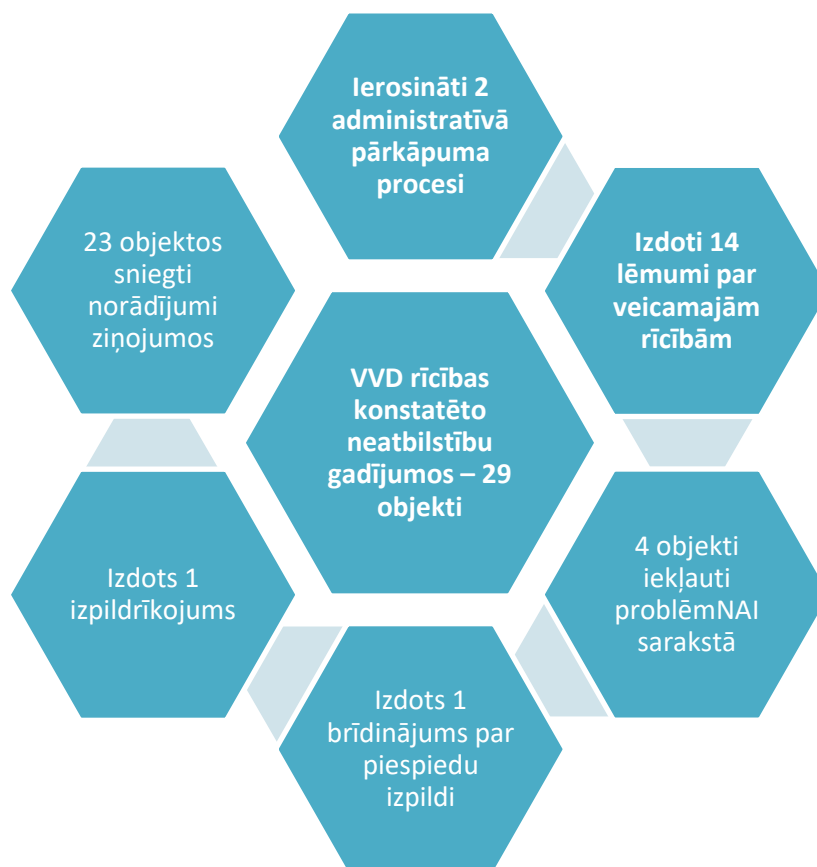

Tabula 2.6.1. "Valsts testēšanas rezultātu izvērtējums NAI, kurās notekūdeņu izplūde ir riska ūdensobjektā"

NAI nosaukums	Riska ūdensobjekts	VK rezultātos konstatēti RV pārsniegumi (Jā/Nē)	Secinājumi
Ezernieku NAI	Ežezers	Jā	Valsts testēšana konstatēts BSP5 RV pārsniegums. Operatora veiktais monitoringa pārsniegumus neuzrāda. Operatoram sniegti norādījumi. Operators nekavējoties veica rīcības.
Viesītes NAI	Viesītes ezers	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus. <i>Objekts svītrojams no problēmNAI saraksta.</i>
Viļakas NAI	Viļakas ezers	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
Kalneciema ciemata NAI	Lielupe	Jā	Valsts testēšanā konstatēti būtiski BSP5, ĶSP, SV emisiju RV pārsniegumi, kā arī netiek nodrošināta n//u attīrīšanas efektivitāte. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Veicama atkārtota valsts testēšana. Uzsākts administratīvā pārkāpuma process, izdots lēmums par veicamām rīcībām
Vilces ciemata NAI	Vilces upe	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus.
SIA "ĀDAŽU ŪDENS" Ādažu	Gauja	Jā	Valsts testēšanā konstatēti Nkop un Pkop RV pārsniegumi, ko apliecina arī operatora veiktais

NAI			monitorings. Sniegti norādījumi.
Līvberzes ciemata NAI "Baloži"	Bērzes upe	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5 un SV rādītāju RV pārsniegumi. Operatora veiktais monitorings apliecina valsts testēšanas rezultātus. Izdots lēmums par veicamām rīcībām.
Nākotnes ciemata NAI	Auces upe	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ŪSP un SV rādītāju RV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Uzsākts administratīvā pārkāpuma process un izdots lēmums par veicamām rīcībām. Atkārtoti veicama valsts testēšana.
Uzvaras ciemata NAI	Mūsas upe	Nē	Valsts testēšanas rezultāti apliecina Operatora veiktā monitoringa rezultātus
PSIA "Vangažu avots" Kārļzemnieku NAI	Gauja	Jā	Valsts testēšanā konstatēti BSP5, ŪSP rādītāju un SV pārsniegumi. Valsts testēšanas rezultāti atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas. Iekārtas ir novecojušas. Sniegti norādījumi.

2.7. VVD veiktās rīcības konstatēto neatbilstību gadījumā

[3] Secinājumi

- 3.1. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības efektivitātes valsts testēšana noritēja sekmīgi, nodrošinot 92 notekūdeņu paraugu ņemšanu, testēšanu 47 NAI. Vienā NAI nebija iespējams paņemt paraugus (Dokupes NAI), jo ieplūdē un izplūdē nebija notekūdeņu.
- 3.2. Valsts testēšanas ietvaros iegūtie testēšanas rezultāti tika salīdzināti ar Atļaujā noteiktajām piesārņojošo vielu robežvērtībām NAI izplūdē, kā arī Atļaujā limitētajiem piesārņojuma samazinājuma procentiem. Iegūtais rezultatīvais rādītājs - 18 NAI VVD veiktie kontrolmērījumi atbilst, savukārt 29 NAI VVD veiktie kontrolmērījumi neatbilst.
- 3.3. Valsts testēšanas rezultāti joprojām uzrādīja vairāk piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegumu vai notekūdeņu attīrīšanas pakāpes nesasniegšanu nekā operatora veiktais monitorings.
- 3.4. Korelējot ar iegūtajiem datiem, joprojām pastāv šaubas par operatora veiktā monitoringa patiesumu, tomēr visaptverošus secinājumus nevar izdarīt. Datu neatbilstības tendence saglabājas jau trešajā valsts testēšanas etapā, bet vienlaikus ir novērojama arī pozitīva tendence – pieaug operatora veiktā monitoringa ietvaros konstatēto neatbilstību īpatsvars no valsts testēšanas ietvaros konstatētajām neatbilstībām.
- 3.5. Objektīvai situācijas izvērtēšanai atkārtoti veikta valsts testēšana objektos, kuros bija šaubas par operatora veiktā monitoringa patiesumu. Žīguru ciema NAI, Turaidas ciema NAI, Nākotnes ciemata NAI joprojām operatora monitorings atšķiras no valsts testēšanas laikā iegūtajiem rezultātiem, vienlaikus uzsverams, ka valsts testēšanas ietvaros divās NAI neatbilstības konstatētas jau trešo reizi. Tādējādi augstākminētajās NAI ne vien jāveic atkārtota valsts testēšana, bet arī ieteicams VVD inspektoriem piedalīties notekūdeņu paraugu ņemšanas procesā, ko organizē operators, kā arī jāapzina neatbilstību iemesli, lai uzdotu operatoriem papildu rīcības.
- 3.6. Ņemot vērā valsts testēšanas rezultātus, kā arī, vērtējot inspekciju rezultātus, no problēmNAI saraksta tiek svītroti sekojošie objekti (5 NAI) – Viesītes pilsētas NAI, Valdeķu ciema NAI (Kandavas pagasts), Abavnieku ciema NAI (Jaunsātu pagasts), SIA “Vajars” NAI (Zirņu pagasts), Viduskurzemes AAO Vibsteri NAI (Remtes pagasts). Pēc valsts testēšanas rezultātu izvērtēšanas, 2021.gadā četri objekti (Ludzas pilsētas NAI, Ļaudonas NAI, Raibenieku NAI, Skrīveru SAC NAI) iekļauti problemātisko NAI sarakstā. Vienlaikus norādāms, ka Skrīveru SAC NAI problēmNAI sarakstā tiek iekļauta atkārtoti. Ņemot vērā valsts testēšanas rezultātus, tika veikta arī problēmNAI saraksta aktualizācija, tādējādi 2021.gadā sarakstā iekļauta 30 NAI (2020.gadā bija 31 NAI) (ProblēmNAI sarakstu skatīt ziņojuma pielikumā).
- 3.7. Atkārtotu valsts testēšanu ieteicams veikt NAI, kurās VVD veiktais monitorings atšķiras no operatora veiktā monitoringa - Nākotnes ciema NAI, Turaidas ciema NAI, Žīguru ciema NAI, Kārļzemnieku ciema NAI, Cīruļu ciema NAI, Aknīstes pilsētas NAI, Ļaudonas NAI, Trikātas NAI, Kalnciema NAI.
- 3.8. Valsts testēšana tika nodrošināta 10 NAI, kurās notekūdeņi pēc attīrīšanas ieplūst riska ūdensobjektā (MK 31.05.2011. noteikumi Nr. 418). Valsts testēšanas rezultāti liecina, ka 6 NAI

var radīt negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu, jo valsts testēšanā konstatēti piesārņojošo vielu Atļaujās noteikto robežvērtību pārsniegumi.

- 3.9. Valsts testēšana indikatīvi iezīmē objektus/operatorus, kuros nepieciešama pastiprināta situācijas uzraudzība: Aknīstes NAI, Žīguru NAI, Ludzas NAI, Ļaudonas NAI, Turaidas NAI, Skrīveru SAC NAI, Nākotnes ciema NAI, Līvberzes ciema NAI, Lizuma NAI, SIA “Mūsu saimnieks” NAI Piebalgās, Cīruļu ciema NAI, Kārļzemnieku ciema NAI, Kalnciema ciemata NAI, Raibenieku NAI, Trikātas NAI, SIA “Mālpils piensaimnieks”, Līgatnes NAI, SIA Straupes piens NAI, Rankas NAI, Liepājas LSEZ NAI, Kazdangas ciema NAI.
- 3.10. Nepieciešams turpināt valsts testēšanas programmu, lai nodrošinātu pastiprinātu NAI uzraudzību.

Ziņojumu sagatavoja Kompetenču centrs notekūdeņu apsaimniekošanas jomā.

